

P O T O P A

Napsal: HENRYK SIENKIEWICZ Velký historický román.

Po obědě povolání byli ku knížeti po řadě plukovníci; Mirski, jenž velel obrněnému praporu hetmanovu, po něm Stankievič, Ganchoff, Charlamp, Volodyjovskij a Sollohuba. Starší vojáci divili se, že jeden po druhém a nikoli společně jsou ku poradě zváni, ale milé to bylo podivení, neboť každý odcházel s nějakou náhradou, s nějakým patrným důkazem knížecí přízně; za to žádali kníže jenom věrnost a důvěru, jež beztoho všichni z duší i ze srdcí mu přinášeli. Starostlivě vypyčoval se hetman, zdali se pan Kmitič vrátil, a poručil, aby mu hned oznámeno bylo.

Vrátil se, ale teprve pozdě na večer, když už dvorany byly osvětleny a kdy hosté se už scházeli počínali. Ve zbrojnici, kam se převléci šel, zastal pana Volodyjovského a seznámil se s jeho soudruhů.

— Velice jsem tomu rád, že vaši-
lost vidím i slavné vaše přátele —
řekl, potřásaje rukou malého rytíře.
— Jako bych bratra spatřil! Můžete mi věřiti, neumím se pře-
vařovat. Pravda, že jste mne notně přes hlavu uderil, ale postavil jste mne opět na nohy, a to-
ho vám do smrti nezapomenu. —
Friede všem pravím, že nebyti vás,
rytíři za mířeni bych se válel.
Kdž by se taková lidé na kameni
rodili. Kdo myslí jinak, ten je
blupák, a ať mne čert vezme, jest-
li mu uši neutnu.

— Dejte pokoj!
— Do ohně za vámi, pane, pů-
jdu — a kdybch se měl propad-
nouti. Vyjdi ven, kdo nevěří!
Tu pan Ondřej vyzývavě po
svém zvyku po důstojnících se
rozhlédl, ale nikdo nepopíral, —
vždyť všichni milovali a vážili si
pana Michala. Jenom Zágloba
řekl:
— Srdnatý voják! Zamiluji si
vás za tu lásku k panu Michalo-
vi, jen je-li jí hoden.
— Víc než my všichni! odpově-
děl Kmitič jako obvykle horko-
krevně.
Potom pohlédl na pány Skřetu-
ské a na Záglobu a dodal:
— Odprošuji vás, pánové, ne-
chei nikomu ublížiti, vím, že jste
etnostní lidé a velcí rytíři. Ne-
hněvejte se, neboť já bych ze srdce
rád si přízeň vaši získal.
— Nie neškodí, — řekl Jan
Skřetuský — eo v srdci — to na
jazyku.
— Dejte mi, pane, hubičku! řek-
l Zágloba.
— Není třeba dvakrát mne po-
bízet!
I padli si do náruči. Načež pan
Kmitič zvolal:
— Dnes se musíme napít! Není
jinak možno.
— Není třeba dvakrát mne po-
bízet! řekl Zágloba jako ozvěna.
— Vytratíme se časně, sejdeme
se zde a na pitku pomyslíme.
Pan Michal prudce knír zakru-
coval.
— Nebudeš mít k tomu chuti,
pomyslí si v duchu, pohlížeje na
Kmitiče — jen eo uvidíš, kdo tam
v knížecích pokojích dnes bude.
A otevřel již ústa, aby panu
Kmitičovi pověděl, že pan mečík
rosenský s Olenkou přijeli do Kej-
dan, ale bylo mu náhle nějak mldo
u srdce i obrátil se.
— A kde je váš prapor? zeptal
se.
— Zde! Úplně připraven. Byl
u mne Harasimovič a přinesl mi
rozkaz od knížete, aby lidé o půl
noči byli na koních. Říká jsem se,
máme-li se dáti na pochod všich-
ni, a on odpovídal: ne! — Neroz-
umím, eo to znamená! Z ostat-
ních důstojníků jedni mají tentýž
rozkaz, jiní nikoli. Ale přehota
cizozemská všem rozkaz ten ob-
držela.
— Možná, že část vojáka půjde
dnes na noc, část zítra — řekl Jan
Skřetuský.
— Pro všechny případy se zde s
vámi, pánové, napíju, a prapor
nechť si jde! Pak za hodinu ho
dohoním.
V tu chvíli vpadl do síně Ha-
rasimovič.
— Jasně velmožný praporeční-
ku oršanský! zvolal, klaně se ve
dveřích.
— Co se stalo? Což pak horí?
Zde jsem! řekl Kmitič.
— Ke knížeti pánu! Ke knížeti
pánu!
— Ihned, jen eo se obléknu. —

(Chlape! Kontuš a pas, nebo te roz-
seknu.

Sluha v okamžení podal zbytek
úboru, a za několik minut šel pan
Kmitič nastojen jako na veselku
ke knížeti. Přmo zářil, zdál se
být velice hezkým. Kabátec měl
z řasnáté vlny, spjatý pod krkem
velkým safírem a hvězdičkami, jež
ze velice leskly. Kontuš měl z
modrého aksamitu, pas bílý, ne-
smírné ceny a tak jemný, že bylo
lze prstencem ho provléci. Šavle
v pochvě postříbené a safíry vy-
kládané visela u pasu na hedvá-
bných závěsách; za pas zastržl rot-
mistrovský odznak, jenž označoval
důstojnost osoby. Kroj ten velice
slušel mladému rytíři, a pěkné-
šího muže věru těžko by bylo lze
nalezt v celém velikém tom davu
šlechticů v Kejdanech shromáždě-
ných.
Pan Michal si vzdychnul, hledě
na něho, a když Kmitič za dveřmi
zmizel, řekl panu Záglobovi:
— Proti takovému u ženy není
radý.
— Jen mi ujmi třicet let! řekl
Zágloba.
Kníže také již byl oděn, když
Kmitič vešel, právě vycházel oblé-
kač v průvodu dvou mouřeninů.
Zůstali sami.
— Bůh te pozdrav, žes pospíši!
řekl kníže.
— K službám vaší knížecí milo-
sti.
— A prapor?
— Podle rozkazu.
— Jsou to lidé spolehliví?
— Do ohně do pekla půjdou!
— To je dobře! Takových lidí
je mi třeba, a takových jako ty, na
všecko odhodlaných. Stále opa-
kují, že na nikoho nepočítám víc
než na tebe.
— Vaše knížecí milosti, moje
zásluhy nemohou se rovnati se zá-
sluhami starých vojáků, ale má-
me-li jíti na nepřátely vlasti, tedy
Bůh vidí, že nezůstanu pozadu.
— Neupírám zásluh starým —
řekl kníže — ačkoliv... mohou
nadejiti taková perieula, tak těž-
ké úkoly, že i nejvěrnější se za-
chvějí.
— Nechť marně zahyne, kdo
od osoby vaší knížecí milosti v ne-
bezpečí odstoupí.
Kníže pohlédl bystře Kmitičovi
do tváře.
— A ty — neodstoupíš?
— Mladý rytíř vzplanul.
— Vaše knížecí milosti!...
— Co chceš říci?
— Vyzpovídá jsem se vaší kní-
žecí milosti ze všech hříchů svých,
a taková je jich kupa, že jen ote-
vskému srdci vaší knížecí milosti
jsem a mohu býti vděčen za odpu-
štění. Ale při všech těch provině-
ních jediného není: nevděčno-
sti!

— Ani věrolomnosti. Vyzpoví-
dal jsi se přede mnou jako před
oteem, a já jsem ti netoliko jako
otee odpustil, ale zamiloval jsem
si tě jako syna, kterého mi Bůh
nedal, a proto je mi teď těžko na
světě. Budiž mi přítelem!
To řka podal kníže Kmitičovi
ruku, a mladý rytíř jí uchopil
bez váhání přitisknul ji k ústům.
Mlčeli oba po dlouhou chvíli;
náhle upřel kníže oči na Kmitiče a
řekl:
— Billevičovna zde jest!
Kmitič zbledl a eosi nerozumí-
telného zajektl.
— Zúmyslně jsem pro ni poslal,
aby ona neshoda mezi vámi skon-
čila. Uhlídáš ji hned, neboť smu-
tek její po dědu již prošel. Dnes
také, ať Bůh vidí, že mi hlava pra-
cef a starostný praskala, mluvil
jsem s panem mečíkem rosen-
ským.
Kmitič uchopil se za hlavu.
— Čím já se vaší knížecí milosti
odsloužím? Čím já se odsloužím!
— Řekl jsem zřetelně panu me-
číkovi, že to je má vůle, aby se
eo nejdříve vzali, a on ti nebudie
překážeti. Poručil jsem mu také,
aby dívku zvolna na to připravil.
Máme čas. Od tebe všechno záleží,
a já budu šťasten, dojde-li tě od-
měna z ných rukou. Dej Bože, a
lychom se dočkají mnohých jí-
ných, neboť ty jsi povtulen vystou-
pit hodně vysoko. Hřívá jsi pro-
to, že jsi mladý, ale nemalé slávy
jste již v poli dobytí, a všichni mlá-
di hotoví jsou jíti za tebou. Pro
Boha — ty vysokou musíš vystou-
pit! Nejsou pro takové rody, ja-
ko je tvůj — úřady okresní. Zda-
li vů, že jsi Kmitičův příbuzný, a
Kmitičany že já jsem se narodil...
Je to třeba jenom majetku, a k to-

mu je ženitba nejlepší prostředek.
Vezmi si onu dívku, když se srdce
tvému zalíbilo, a pamatuj, kdo ti
jí dává.
— Vaše knížecí milosti, já snad
zžilím radost! Život, krev má va-
ší knížecí milosti náležeti! — Co jen
mám činiti, abych se odvděčil?
Co? Mluďte, vaše knížecí milosti,
rozkazujte!
— Dobrým za dobré odplat. Měj
důvěru ve mne, věř mi, že cočkoli
učiním, pro veřejné dobro učiněno
bude. Neodstupuj ode mne, až
uvidíš zradu a odpadlictví jiných,
kdy se zloba vzdá, kdy mne sa-
mého...
Tu kníže náhle se zarazil.
— Přisahám — řekl Kmitič se
zápalem — a slovo šlechtické dá-
vám, že chej do posledního dechu
státi při osobě vaší knížecí milo-
sti, mého vůdce, mého otea a do-
brodince.
To řka pohlédl Kmitič na kníže-
te očima plnými ohně a polekal se
změnou, již náhle ve tváři jeho
postřehl. Byl v tváři zrudnul, ží-
ly v ní naběhly, hustě křúpěje po-
tu vyvstaly na vysokém jeho čele,
a oči leskly se neobyčejným zá-
rem.
— Co se stalo vaší knížecí milo-
sti? — zeptal se Kmitič nepokojně.
— Nie! nie!
Radzivil vstal, spěšným krokem
přikročil ku klekátku a vzav s ně-
ho kříž, pravil prudkým, ale
přitlumeným hlasem:
— Při tom kříži přísáhní, že mu
neopustíš do smrti!...
Při všem zápalu svém, při vši o-
chetnosti pohlížel Kmitič na kníže-
te chvíli, jevě veliké překvapení.
— Při ráních Kristových...
Přisáhej!... naléhal hetman.
— Na rány Kristovy... Přisá-
hám! — řekl Kmitič, klada prsty
na kříž.
— Amen! — dodal kníže bla-
vem velice vážným.
Ozvěna vysoké komnaty opako-
vala kdesi pod klenbou: "Amen."
a na dlouho bylo ticho. Bylo sly-
seti jen oddechování mohutných
prsou knížecí. Kmitič neodvracel
od hetmana svůj udivený zrak.
— Teď jsi již můj! řekl koneč-
ně kníže.
— Vždycky jsem vaší knížecí
milosti náležel — odpověděl kvap-
ně mladý rytíř, ale račící mi vaše
knížecí milosti říci, račící mi vysvě-
tlit, eo se děje? Proč račíte o tom
pochybovati? Co hrozí vaší důstoj-
né osobě? Což byla snad zrada od-
halena, nějaké pikle odkryty?
— Blíží se čas zkoušky, řekl
kníže — a pokud jde o nepřátele
— eo nevíš, že pan Gosievskij, pan
Judyeki a pan vojvoda vitebský
rádi by mne na dno propasti po-
hroužili? Ano, vzmahají se nepřá-
tele mého rodu, šíří se zrada a hro-
zí pohromy veřejné. Proto pra-
vím: blíží se čas zkoušky...
Kmitič umkl, ale poslední slo-
va knížecí nerozprávěla ono zate-
mnění, jež na ducha mu padlo;
marně se ptal sebe sama, eo by
hroziť mohlo v té chvíli tak mo-
demu Radzivilovi. Vždyť stál v
čele sil větších než kdykoliv jin-
dy. Jenom v Kejdanech a v oko-
lí bylo tolik vojska, že by byl o-
sud boje pod Šklovem zcela ji-
nak rozhodnut býval, kdyby byl
tehdy kníže takovou mocí vládl.
Gosievskij a Juidieki ovšem mu
nepřáli, ale oba měl v ruce, pod
vartou, a pokud jde o vojvodu vi-
tebského, ten byl příliš cnostný
člověk, příliš dobrý občan, než a-
by v převděcer nové výpravy pro-
ti nepřátelům bylo možno z jeho
strany obáhati se jakýchkoliv pře-
kážek a piklí.
— Bůh vidí, že ničemu neroz-
umím! zvolal Kmitič, jenž vůbec
nyvělkem svých udržeti nemohl.
— Dnes ještě všemu porozumíš
— odvětil klidně Radzivil. A ny-
ní pojďme do dvorany.
I vzav mladého plukovníka pod
paži, obrátil se s ním ke dveřm.
Prošli několika komnatami. Z
daleka z velké dvorany dopadaly
zvuky hudby, kterou řídil Fran-
couz, jež kníže Bohuslav zúmysl-
ně do Kejdán přivezl. Hran ta-
ké menuet, kterýž tehdy při dvoře
francouzském byl tančen. Iahod-
ně tony mísily se s hlukem čet-
ných blašů lidských. Kníže Rad-
zivil se zastavil a uslouchal.
— Dej Bože — řekl po chvíli —
aby všichni ti hosté, jež pod pře-
chmou mou vešli, zejtra nepěčať k
nepřítelům svým.
— Knížecí milosti, — odvětil
Kmitič, pevnou mán nadějí, že
mezi nimi není žádný stranník švéd-
ských.
Radzivil se zachvěl a opět se za-
stavil...
— Co chceš říci?
— Nie, knížecí milosti, než že

tam vzácní vojáci se veselí.
— Pojďme... Čas ukáže, a Bůh
rozsoudí, kdo je vzácný... Pojď-
me!
U dveří stálo dvanáct pázat,
krásných chlapců, kteří oděni by-
li šatem aksamitovým a čapkami s
nádhernými pery. Uzvěše hetma-
na, seřadili se ve dvě řady, a kní-
že přiblíživ se k nim zeptal se:
— Její milost kněžna vešla již
do dvorany?
— Ano, knížecí milosti! odpově-
děli chlapi.
— A páni vyslanecové?
— Jsou zde také.
— Otevři!
Dvěře se rozvěřily v okamžení,
proud světla jimi vpadl a osvětlil
obrovskou postavu hetmanovu,
kterýž maje za sebou pana Kmitiče
a pázata, vešel na povýšené mí-
sto, na němž byla rozestavena
křesla pro přednější hosty.
Ihned nastal ve dvoraně ruch,
všechny zraky obrátily se ku kní-
žeti a potom rozlehl se křik ze
sterých prsou rytířských:
— Ať žije Radzivil! Ať žije!
Ať nám hetmaní. Ať žije!
Kníže klaně se hlavou i rukou,
potom vřel hosty shromážděné na
estrádě, kteří vstali, jakmile
vstoupil. Byli tam mezi známe-
nějšími hosty kromě kněžny dva
vyslanci švédští, vyslanec moskev-
ský, pan vojvoda vendebský, bis-
kup Parčevskij, kněz Bialozor, pan
Komorovskij, pan Měřejevskij, pan
Hlebovič, starosta žmudžský,
švagr hetmanův, jeden z mladých
Pačů, Ganchoff, plukovník Mir-
skij, Weisenhoff, vyslanec knížecí
kurlandského a několik dam z
družiny kněžny.
Pan hetman, jak se slušelo ho-
stinnému hospodáři, především u-
vítal vyslanec, promluvil s nimi
několik srdcečných slov, pak při-
vítal ostatní, načež ušel v křesle
pod hranostajovým baldachýnem
a rozhlédl se po dvoraně, ve kte-
ré ještě zněly výkřiky:
— Ať žije! Ať nám hetmaní. —
Ať žije!
Kmitič, ukryt za baldachýnem,
rozhlížel se po zástupech shromá-
žděných šlechticů. Zrak jeho těkal s
tváři na tvář, hledaje mezi nimi
drahou tvář té, jež te chvíle k so-
bě poutala celou duší, celé srdce
mladého rytíře. Srdce tlouklo mu
jako kladivem.
— Ona jest zde! Za chvíli jí u-
zřím, promluví s ní — opakoval
si v mysli. Hledal jí stále touže-
něji, stále neklidněji. Ille, tam
nad pery vějíře bylo viděti černé
oči, bílé čelo a světlé vlasy. To
je ona!
Kmitič tají dech jakoby v oba-
vě, aby zjevení nevyšplálo, ale za-
tím oddálila se pera, bylo viděti
tvář — ne! — to není Olenka, to
není ona milá, nejmilejší. Zrak le-
těl dál, téká po krásných postá-
vách, sklouzá po perech, atasech,
po tvářích kvetoucích jako květy a
každou chvíli se sklame. Není to
ona — není. Až konečně, hle! v
pozadí u okna kmitlo se eosí bí-
lého, a rytíři se v očích zatemli-
lo. To je Olenka, to je má milá,
nejmiletší.
Hudba znovu počala hráti, zá-
stupy se procházejí, míhají se dvo-
ranou dámy a vystrojeni pánové,
ale on jako hluchý a slepý ničeho
nevidí, jen ji, a pohlíží na ni tak
žádostivě, jakoby jí viděl poprvé.
Jako by to byla Olenka z Vodok-
tů i jako by nebyla. V té ohrom-
né dvoraně, v davu tam zdá se být
menší, i tvářinku má drobnější,
řekl bys, dětinnou. Ille! na ruku
vzal bys ji celou a k sobě přitulil.
A přece je to ona, ať jiná. Tytéž
řasy, tatáž sladká ústa, tytéž řasy,
vrhající stín na lice, totáž čelo jas-
né, klidné, milované... Tu vzpo-
mínky jako blyskavice počaly se
sunouti hlavou pana Ondřeje: o-
nen čeledník ve Vodoktech, kde ji
užel poprvé, i ty tyčinky komnatky,
ve kterých spolu sedávali. Jak
sladké je i pouhé vzpomínání! A
ona sanice do Mitranu, při níž jí
líbal!... Potom je už lidé počali
rozdělávat, počali ji bouřiti proti
němu.
— Aby do toho hrom bíl! vý-
křikl v duchu Kmitič. Co jsem
měl a eo jsem ztratil! Jak mi by-
la blízka a jak je teď vzdálená!
Ille, sedí v pozadí jako eiti, ani
neví, že on tu jest. I huě, ale zá-
roveň žal nesmírný se zmocnil pa-
na Kmitiče, žal, pro který jiných
slov nenalezl, než ona, jež se mu v
duši ozvala a jež ústy neprošla.
— Aeh, ty Olenko! Aeh, ty —
Nejednou huěval se pan Ondřej
na sebe pro své staré činy, mluval
chuť dáti se vlastním lidem roz-
děhati, ale nikdy nepropadl tako-
vému huěvu, jako nyní, kdy jí o-
pět užel po dlouhém čase a krás-

Zimní kašel —

Severův Balsám pro plíce

(Severa's Balsam for Lungs) užíván die návodu. Dokázati svoji účinnost již v mnoha podobných případech. Zde jest jeden z nich:

"Moje dceruška měla kašel ještě od zimy. Koupla jsem ji Severův Balsám pro plíce a po dvou týdnech kašel úplně přestal. Můj též Severův lék dělné posloužil. Máme u nás celý sklad Severových léků: Severův Regulator, Severův Zalučelí loskon, Severův Životali balzám, Severův Borecton, Severův Pří-
lůky pro játra i Severův Gotalarský olej a všechny nám jsou k veliké poučnosti."
Josefa Ratajezak
24 E. Stanton St., Hudson, Pa.

Proti kašli,

zajímavému kašli, zásto
průduček, chraplivosti a
kroupi zkontrol Severův Bal-
sám pro plíce.
Cena 35 a 50 centů.

Jeto-li nastuzení,

zkuste Severový Balsám
proti nastuzením a
chlípku (Severa's Cold and
Crip Tablets.) Cena 35c.

Jarní vyrážky

a podobné svřídeli kdni
choroby jsou velmi sple-
něny a šťastně léčeny
Severovou Masti na kofní
choroby (Severa's Skin
Ointment). Cena 50 centů.

Severový léky

jsou na prodej ve všech lé-
kárnách. Zálejte splněn-
í Severových léků. Nemož-
nost-li je tam dostat, pište
přímo na

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS IOWA

ZÁSOBA

Pečirkových kalendářů

rychle mizí

a kdo z krajanů přije si za
premií kalendář Pečirkův
necht eo nejdříve se přihláší, ježto zá-
sobu jejich bude v brzku vyčerpána.
Pečirkův kalendář jest nejoblíbeně-
ším ze všech kalendářů z Čech a proto
po něm ta obrovská poptávka. Poté-
šujícím pro milovníky tohoto kalendá-
ře jest, že letos zvláště množstvím
krásné a poutavé četby se vyzna-
mává.
Všichni předplatitelé na "Pokrok"
na celý rok ku předu obdrží Pečirkův
kalendář jako premií
za doplatek 20 ctů.
Zásoba Amerikánů jest již
rozebrána.
Dopisy a přiloženým obnosem adre-
sujte na:
POKROK PUBLISHING CO.,
1417-1419 No. 13. St., Omaha, Nebr.

Kdykoliv jste ve městě, zajďte navštívit

DR. J. C. SOUKUP,

ZUBNÍ LÉKAŘ

Telefon: Douglas 130
201 Paxton Block (roh 16. a Farnam
OMAHA, NEBR.

Dr. B. DIENSTBIER

Český zubní lékař

Pokoje č. 715 City National Bank
(16. a Marney ulice)
TEL. DOUGLAS 4284
Res. 1916 S. 14. St. Tel. Doug 4605
Čtauje od 9 h. dop. do 5 h. odp.
Večer die ujednán. 5017

THEY SAY IT'S THE BEST

Stein's Gump's BEER

Přestěhoval se

Dr. J. W. NOVÁK

Český
zubní lékař
Přestěhoval se do
Karbach Bk.
15. a Douglas ulice
čís. pokoje 208
Rohová místnost na dru-
hé podlaže
nad Ryan Jewelry Co.
Tel. v úřadovně: Dou-
glas 5077.
Nedělní hod.: od 10. do
12. hod. dopol.

Frank Svoboda

Umělecký závod
POMNÍKOVÝ
Největší
sklad pomníků
ve Spojených Státech
1215-25 So. 12th Str.
OMAHA, NEBR.
Phone:
Office: Douglas 1872.
Residence: Douglas 5216.